

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite
HE 86/2022 vp

LiV(at)eduskunta.fi

**Liikenne- ja viestintäviraston asiantuntijalausunto: HE 86/2022 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikenneturvallisuuksmaksusta annetun
lain 4 §:n ja liikennevakuutuslain 87 §:n muuttamisesta**

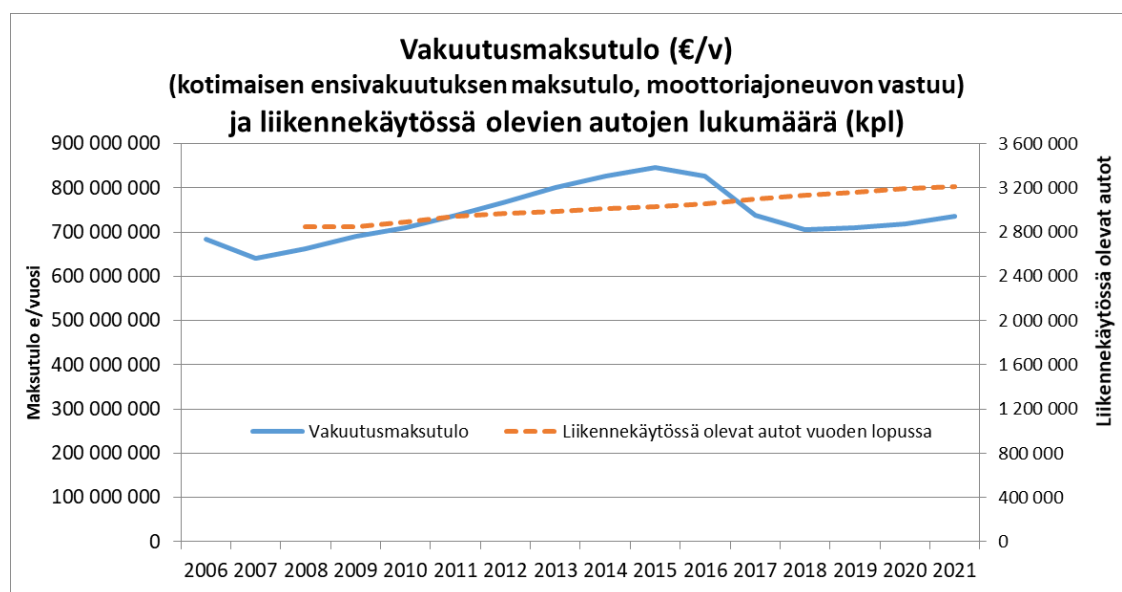
Eduskunnan liikenne- ja viestintäjaosto on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikenneturvallisuuksmaksusta annetun lain 4 §:n ja liikennevakuutuslain 87 §:n muuttamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa. Traficomin lausunto keskittyy liikenneturvallisuuksmaksusta annetun lain muuttamiseen.

Liikennevakuutusmaksutulon kehitys - liikenneturvallisuuksmaksun kertymä

Laki liikenneturvallisuuksmaksusta tuli voimaan 1.1.2017 ja siinä määriteltiin liikenneturvallisuuksmaksun määräksi yksi prosentti liikennevakuutusmaksusta. Ennen vuonna 2017 liikenneturvallisuuksmaksun osuus vaihteli vuosittain hieman.

Samoin vuonna 2017 vakiintuneiden liikenneturvallisuuksmaksuvelvoitteiden (Liikenneturva, Liikennevakuutuskeskuksen Onnettomuustietoinstituutti, Ahvenanmaan maakuntahallitus) rahoitus muuttui valtionavustukseksi. Aiemmin rahoitus oli ohjattu toimijoille vuosittaisella STM:n asetuksella. Vuodesta 2017 lähtien on määräraha ohjattu pieni osuus kuntien liikenneturvallisuuksmaksun kehittämiseen.

Vuonna 2017 tuli voimaan myös uusi liikennevakuutuslaki (460/2016), jonka myötä liikennevakuutuksen maksutulo kääntyi laskuun. Seuraavassa kuvaaja liikennevakuutusmaksutulon kehityksestä 2006-2021, lähteenä käytetty Tilastokeskuksen ja Finanssivalvonnan tilastoja kotimaisen ensivakuutuksen maksutulosta. Kuvassa myös liikennekäytössä olevien autojen määrän kehitys, lähteenä Traficomin liikenneasioiden rekisteri.

2006-2011: Finanssivalvonnan tilastot / arkisto: <https://www.finanssivalvonta.fi/tilastot/vakuutus/vahinkovakuutus/>
2012-2015: Tilastokeskus: <http://www.stat.fi/til/vato/index.html>
2016-2021 Finanssivalvonnan tilasto: <https://www.finanssivalvonta.fi/tilastot/vakuutus/vahinkovakuutus/>
Traficomin liikenneasioiden rekisteri: https://trafi2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/TraFi/TraFi_Liikennekaytossa_olevat_ajoneuvot

Traficom yhtyy hallituksen esityksessä esitettyyn näkemykseen siitä, että liikennevakuutuksen maksutulon uusi matalampi taso vaikuttaa vakiintuneelta.

Traficom kannattaa liikenneturvallisuusmaksusta annetun lain muutosta hallituksen esityksen mukaisesti niin, että liikenneturvallisuusmaksun osuutta nostetaan yhdestä prosentista 1,3 prosenttiin.

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen valtionavustus ja monipuolinen toiminta

Valtion talousarviossa liikenneturvallisuusmaksuun pohjautuva määräraha tieliikenteen turvallisuustoimintaan on ollut viime vuosina 8,1-9,1 milj. euroa (momentilla 31.20.51.). Määrärahan käytöstä on säädetty valtioneuvoston asetuksella (1207/2016).

Yleisavustuksena annettava valtionavustus on tarkoitettu lailla säädettyjen tieliikenteen turvallisuuden edistämiseen liittyvien tehtävien hoitamiseen sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle tieliikenteen turvallisuuden edistämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Yleisavustuksilla turvataan laaja-alainen ja pitkäjänteinen tieliikenteen turvallisuustyö Suomessa. Liikenneturva tekee pitkäjänteistä valtakunnallista työtä turvallisen liikennekäyttämisen ja liikennekulttuurin kehittämiseksi, ja on myös merkittävä tuki kunnissa tehtävälle liikenneturvallisuustyölle tarjoten asiantuntemusta, koulutusta, toimintamalleja ja materiaaleja kuntien käyttöön. Ahvenanmaan maakuntahallitus toteuttaa suunnitelmallista liikenneturvallisuustoimintaa Ahvenanmaalla. Liikennevakuutuskeskuksen Onnettomuustietoinstituutin koordinoima tie- ja maastoliikenteen tutkintalautakuntatoiminta tuottaa tärkeää tietoa turvallisuustyön pohjaksi.

Hankeavustuksilla kehitetään kuntien liikenneturvallisuustyötä. Avustuksilla rahoitetaan kehittämishankkeita, kokeiluja ja tutkimuksia kuntatyön kannalta tärkeitä aiheista, esimerkiksi koulumatkojen turvallisuuden, nuorten mopoiluturvallisuuden ja iäkkäiden turvallisuuden tiimoilta.

Tieliikenteen turvallisuuden edistämisen määräraha on kohdistunut eri toimijoille keskimäärin seuraavasti: Liikenneturva 75 %; Liikennevakuutuskeskuksen Onnettomuustietoinstituutti 22 %; Ahvenanmaan maakuntahallitus 1%; hankeavustukset 2 %.

Liikenneturvallisuusmaksun osuuden nostolla turvataan pitkäjänteinen tieliikenteen liikenneturvallisuustyö ja sen jatkuva kehittäminen. Samalla voidaan lisätä paikalliseen kehittämistyöhön suuntautuvan hankerahoituksen määrää. Näin tuetaan erityisesti kuntien toiminnan ja osaamisen kehittymistä koko maassa.

Valtionavustuksella rahoitettava toiminta kohdistuu kaikkeen tieliikenteeseen, joka sisältää yleisen määrittelyn mukaisesti ajoneuvoliikenteen lisäksi myös kävelyn ja pyöräliikenteen, ja nykyisin yhä enenevässä määrin myös niihin vertautuvia uusia kulkuvälineitä.

Valtionavustuksen saajat, niin yleis- kuin hankeavustusten osalta, on tunnistettu tärkeiksi toimijoiksi myös uudessa kansallisessa liikenneturvallisuusstrategiassa.

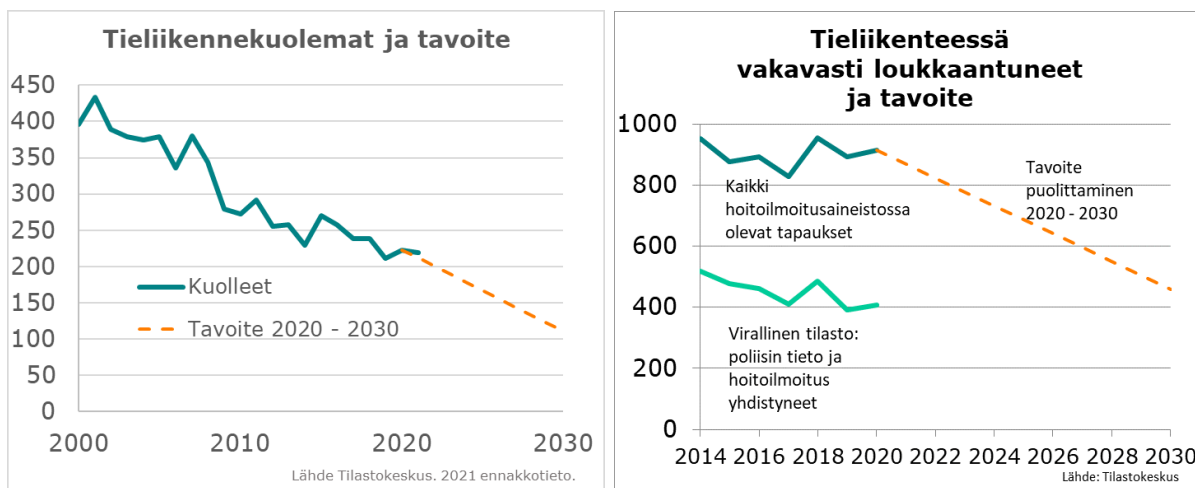
Traficomissa käynnistyy kesän 2022 jälkeen liikenneturvallisuuden sekä liikkumisen ohjauksen (ml. kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelmien tuki) valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden arviointi, jonka tuloksena saataneen hyvä yleiskuva valtakunnallisen ja alueellisen työn vaikutuksista ja vaikuttavuudesta.

Liikenneturvallisuuden tilanne ja tavoitteet

Liikenneturvallisuus ei ole Suomessa kehittynyt tavoitellulla tavalla. Suomen tavoitteet noudattelevat EU:n yhteisiä tavoitteita: Liikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten määrä tulisi puolittua vuosikymmenen aikana (2020-2030) ja nollavisio pitäisi saavuttaa noin vuonna 2050.

Vuonna 2021 tieliikenteessä kuoli ennakkotietojen mukaan 225 ihmistä. Liikennekuolemien määrä on tällä vuosituhannella ollut laskusuunnassa, mutta silti ollaan vielä kaukana tavoitteesta ja kehitys on ollut tavoitteisiin nähden liian hidasta. Vakavia loukkaantumisia tarkasteltaessa ei vastaavaa positiivista kehitystä ole näkyvissä. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää koordinoitua, monipuolista ja suunnitelmallista liikenneturvallisuustyötä, jota liikenneturvallisuusmaksun nosto ja siten tieliikenteen turvallisuuden valtionavustuksen määrärahan tason turvaaminen osaltaan tukisivat.

Seuraavissa kuvaajissa on esitetty liikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisten kehitys ja vuodelle 2030 asetettu tavoite, lähteenä Tilastokeskus.

Lisätietoa tieliikenteen turvallisuustilanteesta:

<https://tieto.trafficom.fi/fi/node/8536?group=liikenneturvallisuudentilannekuva&limit=20&offset=0&query=&sort=updated>

Liikennevakuutusmaksutulon ennakkoinnin haasteet

Hallituksen esityksessä on kuvattu liikennevakuutuksen maksutuloon vaikuttavia tekijöitä ja sen kehityksen ennakkoinnin haastavuutta. Kehitykseen voidaan olettaa vaikuttavan paitsi liikennevakuutettavan autokannan kehitys, myös mm. vahinkotiheys, vahinkokorvausten kehitys, vakuutusyhtiöiden välinen kilpailu sekä vakuutusyhtiöiden saamat sijoitustuotot. Myös liikennevakuutuslakiin erityisesti soveltamisalan osalta tehtävät muutokset voivat vaikuttaa liikenneturvallisuusmaksun kertymään. Traficom pitäisi tärkeänä, että liikennevakuutuksen maksutulon ennusteita ryhdyttäisiin kehittämään, jotta valtion talousarvion valmistelun tueksi saataisiin vuosittain mahdollisimman laadukkaat tiedot.

Jarkko Saarimäki
Ylijohtaja

Annu Korhonen
Johtava asiantuntija